

Comentariul operei Morometii scrisa de Marin Preda - prima parte

Opera Morometii a vazut lumina tiparului abia in 1955, volumul al doilea apare in 1967. In intentia scriitorului era sa alcatuiasca din "Morometii" (I,II) si "Delirul" (I,II) o tetralogie. Personaje din aceste romane vom regasi insa si in "Marele singuratic" si chiar in nuvelele si povestirile debutului editorial: "Intalnirea din Pamanturi", 1948.

Desi prin problematica - lumea satului romanesc - Marin Preda se apropie de Liviu Rebreanu, prin unghiul de vedere din care este surprinsa lumea rurala, intre cei doi mari prozatori exista deosebiri de esenta. Fata de taranul devorat de pasiunea posesiunii, Marin Preda aduce in proza romaneasca o noua realitate umana.

Personajul central al cartii lui nu mai e demonizat de ideea de a avea pamant. Daca la Rebreanu, romanul urmarea telul cum o gospodarie decazuta se reface prin ambitia impulsiva si tenace a lui Ion, in "Morometii" romancierul studiaza o gospodarie ce va intra in cele din urma in declin. Aici nu exista nici un glas al pamantului, nici unul al iubirii. Nici Ilie Moromete, nici Paraschiv, nici Nula, nici Achim, nici Niculae nu actioneaza sub imperativul vreunei din aceste chemari... Alte atractii imperioase dinamizeaza familia Morometilor.

Conul de lumina se opreste asupra relatiilor din sanul hibrider familii. Scriitorul e interesat mai ales de reactia sufleteasca a personajelor. Conflictul dintre o structura veche a familiei si noua realitate sufleteasca evoluata a membrilor ei, care nu mai incapa in vechile tipare, da substanta romanului. Vechea structura familista este adusa in roman in starea de criza prin ignorarea realitatilor sufletesti individuale. Ilie Moromete s-a casatorit a doua oara. El aduce din prima casatorie trei fii, pe Paraschiv, Nila si Achim, iar sotia, la randul ei, o fiica Tita.

Dupa casatorie, familia mai capata doi copii: Niculae si Ilinca. Morometii sunt deci o bizara reuniune care cuprinde copii din trei casatorii. Armonizarea lor se dovedeste in cele din urma imposibila cu atat mai mult cu cat fratii mai mari sunt instigati cu regularitate impotriva mamei vitrege de cineva din afara familiei: Guica, sora lui Ilie Moromete.